

نقش مطالعات سلولی مولکولی در ارتقاء سلامت جانبازان شیمیایی

طوبی غضنفری¹

مرکز تحقیقات تنظیم پاسخ های ایمنی - دانشگاه شاهد

E-mail: irrc@shahed.ac.ir

چکیده

گاز خردل یک عامل آلکیل کننده است که به دلیل آثار ناتوان کننده بر روی فرد به عنوان یک عامل جنگ جهانی اول مورد استفاده قرار گرفته است. در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران از این گاز سمی بارها بر علیه نیروهای ایرانی و مردم مرزی کشورمان استفاده شده و آثار زودرس و دیررس زیانباری بر بافتهای مختلف بجای گذاشته است. از مهمترین این آثار مشکلات بالینی در ریه ، چشم ، پوست، سیستم عصبی و سیستم خونساز است. قریب به صد هزار نفر از افراد در معرض گاز خردل قرار گرفته و نیمی از این افراد در حال حاضر (بیش از بیست و پنج سال بعد) از آثار دیررس گاز خردل رنج می برند. به دلیل ناشناخته بودن پاتوفیزیولوژی و مکانیسم های سلولی و مولکولی دخیل در بروز این عوارض ، هنوز روشهای تشخیصی و درمانی کارایی لازم را در تشخیص مشلات بالینی و درمان آن را ندارند.

در سالهای اخیر مطالعات گسترده ای جهت شناسایی مکانیسم های مولکولی و سلولی دخیل در ایجاد ضایعات دیررس گاز خردل صورت پذیرفته و نتایج این مطالعات برخی از سوالات موجود را پاسخ گفته است. از این میان مطالعه کوهورت تاریخی سردشت که در مورد مصدومین شیمیایی شهر سردشت صورت گرفته نشان داده است که عوامل سلولی و مولکولی دخیل در بروز این ضایعات با آنچه در دیگر بیماریهای مشابه نقش دارد متفاوت است. بنابراین پیشنهاداتی را جهت روشهای تشخیصی و اصلاح پروتوکول های درمانی مطرح نموده است. انجام مطالعات تکمیلی در حوزه علوم پایه جهت اتخاذ تصمیمات بالینی درست و کمک به ارتقای سلامت آسیب دیدگان گاز خردل ضروری است

از یافته های این مطالعه چنین می توان نتیجه گرفت که بررسی های مولکولی و سلولی در مطالعات بالینی می تواند راهگشای عملکرد متخصصین بالینی در جهت ارتقای روشهای تشخیصی و درمانی باشد.

واژگان کلیدی: گاز خردل، جنگ ایران و عراق، مکانیسم های سلولی و مولکولی

¹ استاد ایمونولوژی